

Manisa'nın Bilinen ve Bilinmeyen Değerlerinden

Sayın Dr. Necdet OKUMUŞ (32)

1967 yılında Konya'da öğrenci iken hocamız, Konya Kültür Müdürü Mehmet Önder'den randevu alarak sınıfımızı Mevlana müzesine götürmüştü. Müzede bizi karşılayan Müdür Mehmet Önder Mevlana müzesi ve eklentilerini gezdirdikten sonra hocamıza” **Sayın hocam öğrencilerinin tamamının Fatiha Suresini bildiklerini sanıyorum. Şayet yorulmadılarsa bir de mezarlık ziyareti yapalım da gençler mezarlıkta birer Fatiha okusunlar”** dedi. Hocamız da “**neden olmasın”** diyerek müdür beyin teklifini kabul etti. Hep beraber kabir ziyareti için müdür beyin arkasına düştük. Fakat müdür bey bizi kabristana götüreceği yerde ayrı bir binaya götürdü. Cebinden çıkardığı iki anahtarla kapıyı açtıktan sonra “ **Gençler burası da kitap mezarlığı Burada Farabi, İbni Sina, Matematikçi El Cabir, Ömer Hayyam, Gözcü İbni Heysem, Astronomiçi Uluğbey, Gazali, Aristo, Eflatun, Sokrat vs. yatıyor, merhumların ruhlarına birer Fatiha okuyabilirsiniz.”** dedi. Baktık ki tümüyle ciltli Osmanlıca kitaplar. Raflara Latin harflerle Astronomi, hendese, tarih, coğrafya, fizik, kimya, Felsefe, Ulumu diniye diye yazılarak bölümlere ayrılmış. Müdür ilave etti: “**Harf devriminde keşke Arap harfleri ve Osmanlıcaya yasak getirilmeseydi de bu kitaplar ve bu kitapların yazarlarını kabre koymasaydık. Burada bin değil, iki bin yıllık bir bilgi birikimi yatıyor.”** demişti. Müdür beyin üzülen söylediği bu ifadeler daha dün gibi kulağında çınlamaktadır.

Gezi sonucu bütün arkadaşlar olarak Osmanlıca öğrenmeye karar verdik ve öğrendik. O günden beri “**Osmanlıca**” denilince hep o kitap mezarlığı gözümün önüne geliyor dolayısıyla Osmanlıca bilen ve öğrenmeye çalışan arkadaşlara karşı o günden beri hep sıcak bir ilgi ve sempati duymuşum ve destekte bulunmuşumdur.

Manisa'da da “ **OSMANLICA**” denilince ilk akla gelen isimler **Dr. Neçdet Okumuş, Prof. Dr. Necdet Bilgi, Prof. Dr. Alpay Bizbirlik, Prof. Dr. Ertan**

Gökmen, Doç. Dr. Mehmet Günay, İzzet Bilge, Maksut Belen ve öğrencilerimiz Erkan Akbalık ve Selman Çetin'dir Milyonluk şehrimizde başka isimlerin de olduğunu sanmıyorum..Bu isimler, dünkü İbrahim Gökçen ve Çağatay Uluçay gibi Manisa tarihini gün yüzüne çıkaran isimler olmakla birlikte, ecdadının mezar taşını okutmak isteyen, şeceresini merak eden Manisalılarla, Şer'i sicillerde ve tapu senet kayıtlarında ihtilafı olan hemşerilerimizin müracaat ettiği isimlerdir. Bu isimlerin her biri de Manisa için bir değer olmakla birlikte bugünkü yazımın konusu Sayın Dr. Necdet Okumuş Bey kardeşimdir. Pekâlâ, Dr. Necdet Okumuş kimdir ve nerelidir?

Dr. Necdet Okumuş pek o kadar uzaktan değildir. Hemen yanımızdaki Menemen ilçesinin Çukur Köyünden bir köy çocuğudur. Köyün tarihi M.Ö 4. yy'a kadar gitmektedir. Manisa'nın Yuntdağı'nda bulunan Türkmen Şelalesinin Menemen tarafındaki komşusudur. Manisa Fatihî Saruhanoğulları'ndan Saruhan Bey'in torunu İshak Çelebi'nin izlerini bu köyde de görmek mümkündür.

Böyle muhteşem bir tarihe sahip beldenin, kültür ve medeniyet geçmişi de aynı oranda çok eskilere dayanmaktadır. Dr. Necdet OKUMUŞ bu köyün yetiştirdiği nice değerlerden biridir. Necdet Bey, 1954 Yılında Çukurköy'de doğmuştur. Ailenin tarihsel bir genetik aktarımı olarak kendisi de babası, dedeleri gibi durmaksızın okuyan, ilim tahsil eden biridir. Yetiştirdiği topraklara vefasını gösteren nice değerli eserler bırakmaktadır. Soyadı kanununda ailenin toplumda bilinen yönünü en iyi ifade edecek şekilde aileye bile sormadan muhtar tarafından “OKUMUŞ” olarak nüfusa kaydı yapılmıştır..

Dr. Necdet Okumuş, tahsil hayatına köyünde başlar. Orta öğrenimini Manisa ve İzmir'de, yüksek öğrenimini D.E.Ü. İlahiyat Fakültesi'nde tamamladı. Okulunu bitirdikten sonra ilk çalışma hayatına 1978 yılında İzmir Atatürk İl Halk Kütüphanesi'nde başladı. Daha bir yıllık iken 1979'da Kültür Bakanlığı'nın yürüttüğü TOYATOK projesi kapsamında geçici görevle İzmir Milli Kütüphane 'de el yazması kitapların katalog çalışmalarına katıldı. Atatürk Kütüphanesi'ndeki görevini 1986 yılına kadar sürdürdü. 1986 Yılında Sağlık Bakanlığı'na bağlı Manisa Sağlık Meslek Lisesi'ne Kültür dersleri öğretmeni olarak atandı. 1998 yılında okulun kapatılması üzerine aynı görevle Akhisar Sağlık Meslek Lisesi'ne tayin edildi. 16.08.2005 tarihinde kendi isteğiyle emekliye ayrıldı.

Necdet bey, öğretmenlik göreviyle birlikte; 1990 yılında, D.E.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde Tasavvuf Tarihi bilim dalında yüksek lisansını; 1998

yılında ise E.Ü. Sağlık Bilimleri Enstitüsü'nde Tıp tarihi ve Deontoloji Anabilim dalında doktorasını tamamlamıştır. Necdet hocamızın Tasavvuf Tarihi, Hat Sanatı, Tıp ve Eczacılık Tarihi konularında 30'dan fazla bilimsel çalışması yayımlanmıştır. Dr. Necdet Okumuş, Arapça, İngilizce ve ileri derecede Osmanlıca bilmektedir.

Manisa'nın aydınlatılmayı bekleyen tarihine gerek kendi başına yaptığı gerekse ekip halinde yaptığı çalışmalarla ışık tutmaya devam etmektedir. Kendisinin Tıp Tarihi ve Tasavvuf Tarihi konularındaki araştırmaları sürmektedir.

Dr. Necdet OKUMUŞ hocamızın çalışmalarının boyutunu anlamamız açısından yayınlanmış eserlerine bir göz atalım;

1-Makamatü'l-Arifin ve Maarifu's-Salikin Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, İstanbul 1992. 15. Yy. Halveti şeyhlerinden Pir Muhammed Bahaeddin hazretlerinin manzum Osmanlı Türkçesinden yeni yazıya aktarılan tasavvufi bir eserdir. Sonuna sözlük eklenmiştir.

2-Halvetilik'in Ahmediyye Kolu Yiğitbaşı Veli ve Külliyesi, Manisa, 2005. Bu kitap 16. Asırda Manisa'da yaşayan Halvetiye'nin Ahmediye şubesi kurucusu Yiğitbaşı Veli hazretleri hakkında yapılan ilk ciddi çalışmadır. Konu ile ilgili bütün arşiv ve yazma eserlerin incelenmesi sonucu eser hazırlanmıştır.

3-Manisa Rifai Dergâhı Entekkeliler (Bir Tekkenin Dini ve Sosyal Tarihi) Manisa 2003. Manisa İbrahim Çelebi mahallesinde bulunan ve mülkiyeti aileye ait olan bu Tekke 1835 yılında kurulmuştur. Kurucusu Ahmed Vehbi Efendi'dir. Kitapta, tekkenin kurucu şeyhinden başlayarak üç postnişinin hayatı ve menkıbeleri anlatılır. Bu tekke hakkında yapılan ilk ve ciddi araştırma eseridir.

4-Hasan Rüşdi Divanı, Manisa 2003. Entekkeliler Dergâhının ikinci şeyhi Hasan Rüşdi Efendinin tasavvufi divanının yeni yazıya aktarılmasıdır.

5-Mürşid (Göz Hastalıkları) Necdet beyin doktora tezidir. Ege Üniversitesi Sağlık Birimleri Enstitüsü Deontoloji ve Tıp Tarihi Ana Bilim Dalı, İzmir, 1998. Osmanlı döneminin en büyük hekimlerinden olan Muhammed bin Mahmud Şirvani'nin Necdet bey tarafından Prof. Dr. Ali Haydar Bayat'ın Osmanlı tıbbına ait yazdığı bir girişle iki imzalı (N.Okumuş, A. Haydar Bayat) olarak yayınlanmıştır.

6-Şiirlerde Manisa, Kültür Sanat Kurumu tarafından 2006 yılında yayınlanmıştır. Dr. Necdet Okumuş bu eserinde Manisa hakkında yayınlanan şiirlerden bazılarını derlemiştir.

7-Manisa Müzesi Hat Koleksiyonu, Necdet Bey tarafından hazırlanan bu eser Manisa Valiliği tarafından 1999 yılında basılmıştır. Kitap, Osmanlı'nın kuruluşunun 700. Yılı dolayısıyla hazırlanmıştır. Eserde geçen hat örnekleri önceleri Manisa Müzesinde idi. Üzerinde daha önce hiçbir araştırma yapılmamış, hatta envantere bile geçmemişlerdi. Necdet bey bu hat örneklerini uzun mesai ve emekler sonrası yayına hazırlamış kültür envanterimize kazandırmıştır. Yine bu eserde Dr. Necdet Okumuş 'un yaptığı birçok çalışma gibi Manisa'da yapılan yegane çalışmadır.

8-Külâh-ı Mevlevî, Fetih Cemiyeti tarafından 2013 yılında İstanbul'da basılmıştır. İzmir Mevlevî şeyhi Nureddin Efendi'nin İzmir'de yayınlanan Ahenk Gazetesindeki köşesinden (1914) "Mevlevî muhibbi şairlerin" Külâh-ı Mevlevî şiirlerinin günümüz Türkçesine çevirisidir. Kitabın giriş bölümünde Mevlevî giyimleri ile ilgili geniş bir araştırmaya da yer verilmiştir.

9-Manisa'da Osmanlı Dönemi Hazireleri, C.B.Ü.'den Prof. Dr. Muzaffer Tepekaya, Doç. Dr. Alpay Bizbirlik ve Dr. Necdet Okumuş tarafından hazırlanmış ve Manisa Büyükşehir Belediyesi tarafından yayınlanmıştır. Kitapta Manisa merkezde korunmakta olan Nişancıpaşa Camii haziresindeki Osmanlıca mezar taşları ve İvazpaşa Camii haziresindeki mezar taşlarının günümüz Türkçesine aktarılmasıdır.

10-Manisa'da Tarihi Mekanlar ve Mezar Taşları ve Kitabeler, bu eserde yine Dr. Necdet Okumuş hocamızla birlikte Doç. Dr. Alpay Bizbirlik'in imzalarını görüyoruz. Manisa'daki cami ve türbe bahçelerinde kalmış Osmanlı dönemine ait mezar taşlarının günümüz Türkçesine çevrilerek yayınlanmıştır. Ayrıca bu kitapta bazı tarihi mekanların kitabelerinin de tercümesi yer almıştır.

Dr. Necdet Okumuş, 2001-2004 yıllarının yaz aylarında (okulların tatil döneminde) Prof. Dr. Ekmeleddin İhsanoğlu'nun koordinatörlüğünü yaptığı IRCICA (Research Centre for Islamic History, Art, and Culture) adına İstanbul dışındaki şehirlerde, yazma eserler kütüphanelerinde Arapça, Farsça, Osmanlıca Tıp, Eczacılık, Tabii bilimle, Askerlik Tarihi ve musiki konularında saha araştırmalarına katılmış ve adı geçen kurum tarafından yukarıda anılan bilimlere ait eserler Prof. Dr. Ekmeleddin İhsanoğlu başkanlığındaki bir heyet tarafından yayınlanmış 9 cilt halinde yayınlanmıştır.

Kıymetli hocamız Necdet Bey TDV İslam Ansiklopedisine Tıp Tarihi ve Tasavvuf Tarihi madde konusunda madde yazmış ve ilgili ciltlerde

yayınlanmıştır. Bununla beraber Dr. Necdet Okumuş birçok sempozyumlara katılmış ve bildiriler sunmuştur. Bunlardan bazıları;

1-Necdet Okumuş, “Manisa İl Halk Kütüphanesi Türkçe Tıp Yazmaları”, V. Türk Tıp Tarihi Kongresi, bildiriler. 16-18 Mart 1998, GATA, Ankara)

2-Necdet Okumuş, “Lityazol Cemil ve Dr. Cemil Şener” Marmara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi IV. Eczacılık Tarihi Toplantısı, Bildiriler, 4-5 Haziran 1998, İstanbul 2000, S.357-366) (Prof. Dr. Ali Haydar Bayat ile birlikte)

3-“Menemen Çukurköy’ün Fiziki, Demografik, İktisadi ve Sosyal Yapısına ait Bazı Tespitler” TÜİK 1995, Dokuz Eylül Üniversitesi matbaası, İzmir 1996 S.98-108

4-Necdet Okumuş, “Bilinmeyen Bir Mumiya Risalesi” (Havass- Mumiya-i Medeni) VI. Türk Tıp Tarihi Kongresi 22-24 Mayıs 2000, İzmir

5-Necdet Okumuş, “Osmanlı Eczacılığının 514 Telif Kitabı Muhammed bin Mahmu dŞirvani’nin Ravzatül-İtr’ı [. -1430] (Prof. Dr. Ali Haydar Bayat ile birlikte) 25-26 Mayıs 2000, İzmir

Dr. Necdet Okumuş ‘un bu yoğun ve üretken çalışmalarına hiç ara vermeksizin devam ettiğine yakından şahit oluyoruz. Şimdiye kadar yaptığı çalışmalara müteşekkir olmakla birlikte kendisinin özellikle Manisa tarihine ışık tutacak nice çalışmalara imza atmaya devam edeceğine olan inanç ve güvenimiz tamdır.

Selam , dua ve başarı dilekelerimle Sayın Dr. Necdet Okumuş beyefendi kardeşim.www.kadirkeskin.net

Not: Dr. Necdet Okumuş ile ilgili yazıma katkılarından dolayı araştırmacı Erkan Akbalık beyefendi kardeşime çok teşekkür ediyorum.